

ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา
2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี
Effect Educational Management During Coronavirus Disease 2019
Pandemic of School Under The Secondary Educational Service
Area Office Phetchaburi

¹สิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์ และ ²กาญจนา บุญส่ง
¹Kanjanapa Muangpho and ²Kanchana Boonsong

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประเทศไทย
Phetchaburi Rajabhat, Thailand.

Kipooh30@gmail.com

Received: January 15, 2022; **Revised:** February 20, 2023; **Accepted :** April 24, 2023

บทคัดย่อ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สร้างความเปลี่ยนแปลงต่อการจัดการศึกษาในประเทศไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งส่งผลต่อการจัดการศึกษาดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจวิจัยเรื่องนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี และ 2) แนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพในการรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครู จำนวน 4 คน นักเรียน จำนวน 4 คน และผู้ปกครอง จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 19 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ได้มาโดยใช้เทคนิค Snow Ball การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

² อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ผลการวิจัย พบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบทางบวกต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนทุกขนาดมีการปรับเปลี่ยนแผนงานและเป้าหมายในการจัดการศึกษา ปรับวิธีกระบวนการนิเทศภายใน และการกำกับติดตามตลอดจนการประเมินผลการศึกษาใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีการปรับปรุงระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้มีคุณภาพดีขึ้นมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ มาปรับประยุกต์ใช้ ผลกระทบทางลบต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่า คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูลดลง เครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารไม่เพียงพอแล้วคุณภาพของสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร วัสดุอุปกรณ์เพื่อที่จะป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรคไม่เพียงพอในสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นๆ ขอข้อมูลจากการสำรวจเป็นจำนวนมากจากสถานศึกษา ตลอดจนพบว่ามีการเสนอความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองและมีความต้องการการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤตของผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครองที่หลากหลาย

คำสำคัญ: สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผลกระทบการจัดการศึกษา

Abstract

Effect Educational Management During Coronavirus Disease 2019 Pandemic has made a huge change in education management in Thailand. Therefore, the researcher is interested in this research with the objectives: 1) to study the impact on educational management in the situation of the outbreak of coronavirus disease 2019 in educational institutions of School Under The Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi 2) guidelines for educational management of educational institutions in the situation of the outbreak of corona virus 2019 by educational institutions under The Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi. By using a qualitative research process to collect data using in-depth interviews The main informants consisted of school director 4 persons, deputy director of the school 3 persons, teachers 4 persons, students 4 persons, and parents 4 persons, a total of 19 persons from large extra-large schools. Medium and small sizes were obtained using the Snow Ball technique. Data analysis was based on content analysis.

The research found that Effect Educational Management During Coronavirus Disease 2019 had a positive impact on the learning management of educational institutions. It was found that schools of all sizes had to adjust their plans and goals in education management. adjust the internal supervision process and monitoring, as well as evaluating new studies to suit the situation There has been an improvement in the quality of the internet signal system with the adoption of learning management styles

and new technologies. to adapt the negative impact on learning management in educational institutions found that the quality of teaching and learning management of teachers was reduced. Internet signal network and communication is insufficient, the quality of the Internet signal is unstable. Insufficient materials and equipment to prevent the spread of germs in educational institutions Affiliated agencies and other agencies Ask for information from a large number of surveys from schools. It was also found that there were opinions on learning management in the situation of the coronavirus disease 2019 Effect of administrators, teachers, students and parents, and the need for learning management in crisis situations of administrators, teachers, students. and a variety of parents

Keywords: Coronavirus Disease 2019 Pandemic, Effect Educational Management

บทนำ

สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้สถานศึกษาทั่วประเทศไม่สามารถเปิดการสอนได้ตามปกติ กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นตรงกันว่า การเรียนรู้ทางการศึกษา โรงเรียนอาจหยุดได้ แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้ จึงได้ร่วมกันจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านการเรียนการสอนทางไกล โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่นการใช้ช่องทีวีดิจิทัลและการเรียนรู้เสริมผ่านโปรแกรมออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งรวมเรียกว่า ออนไลน์ ส่วนการเรียนการสอนผ่านช่องทางของมูลนิธิการศึกษาดาวเทียมเป็นการเรียนการสอนที่เรียกว่า ออนแอร์ และเนื่องจากเป็นสถานการณ์วิกฤตแม้จะมีหลักการ การวางแผนที่ดีอย่างไรในทางปฏิบัติก็ยังพบปัญหาอุปสรรคจากหลายสาเหตุ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา : 2563) โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความเสี่ยงสูงมากในการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพราะว่าโรงเรียนประกอบไปด้วยผู้คนจำนวนมากซึ่งได้แก่ นักเรียน ครู ตลอดจนผู้ปกครองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน จึงเป็นความเสี่ยงในการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสได้ง่ายหากไม่ได้รับการจัดการที่ดี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักถึง ความสำคัญในการดูแลนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงได้จัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปีการศึกษา 2563 เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นการทำให้ผู้เรียนมีการเรียนที่ต่อเนื่องไม่ขาดช่วงโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจการจัดการศึกษาทางไกลในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และมีการ จัดเตรียมความพร้อมก่อนการเปิดภาคเรียน หากยังมีการแพร่ระบาดที่ต่อเนื่องและหนักขึ้นก็จะมี การ จัดการเรียนการสอนออนไลน์เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นการเรียนผ่าน DLTV จากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์และรวบรวมสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ใน OBEC Content Center ชุดโปรแกรมและ

แพลตฟอร์มการเรียนรู้ครบวงจรของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น Tutor ตัวฟรี.com, e-Book เป็นต้น รวมถึงเตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบเครือข่าย เพื่อรองรับการให้บริการ แพลตฟอร์มการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับระบบ Digital e-Learning ของกระทรวงศึกษาธิการ แต่หากสถานการณ์การแพร่ระบาดคลี่คลายลงก็จะสามารถจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ตามปกติซึ่ง รูปแบบการเรียนการสอนอาจมีหลายรูปแบบ ได้แก่การเรียนรู้ผสมผสานกับการเรียนรู้นอก ห้องเรียนที่ครูผู้สอนและนักเรียนไม่ได้เผชิญหน้ากัน อีกทั้งมีการกำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมีการประเมินความพร้อมของสถานศึกษา ก่อน เปิดภาคเรียน ตรวจสอบสถานที่ ทำความสะอาดอาคารเรียน ห้องเรียน รวมไปถึงการจัดเตรียมสถานที่ เพื่อเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล หรือระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) นอกจากนี้ยังมีแนวทางการเปิด-ปิดภาคเรียน มีการปรับตารางเรียนตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงการได้รับความรู้ให้ ครบตามช่วงวัยของเด็กเพื่อลดการได้รับผลกระทบเชิงลบจากการเปลี่ยนแปลงให้น้อยที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

ในจังหวัดเพชรบุรีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการแพร่ระบาดอย่างแพร่หลายโดยมีการระบาด ในทุกอำเภอของจังหวัดเพชรบุรีผู้ติดเชื้อมากที่สุดที่ อ.ชะอำ จ. เพชรบุรี ซึ่งเป็นเขตติดต่อกับ อ.หัวหิน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวที่ชายหาดชะอำ สถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเพชรบุรี ส่วนมากนักท่องเที่ยวจะพาครอบครัวมาท่องเที่ยวเล่นน้ำคลายร้อนช่วงปิดเทอมกันอย่างคึกคัก

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นข้างต้น การที่มีนโยบายในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงเป็นประเด็นที่มีการศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาผลกระทบการจัดการเรียนรู้ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ ดังกล่าว ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตเพื่อให้เกิดประโยชน์หากเกิดสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นอีก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการตามโครงการศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวมของการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือ กระบวนวิธีการวิจัย

(methodology) ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทางผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบ วิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย(methodology)โดยเป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) อันประกอบไปด้วย

การสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview)

วิธีการวิจัย

การสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview)

สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) มีการออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในการสัมภาษณ์แบบกึ่ง โครงสร้าง ที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างหรือมีการนำคำสำคัญ (keywords) มาใช้ประกอบในการชี้นำคำสัมภาษณ์

พื้นที่ในการศึกษาและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาและผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยจากผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีโดยดำเนินกระบวนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive random) ได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยเลือกตัวอย่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เจาะลึกจากผู้อำนวยการสถานศึกษาตลอดจนบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยเลือกแบบเจาะจงและใช้ เทคนิคสโนว์บอล (snowball technique) ให้กระจายตามพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบไปด้วยในอำเภอชะอำ อำเภอบ้านแหลม อำเภอกำแพงแสน และเมืองเพชรบุรี

เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาดังนี้ 1. เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2. สถานศึกษาอยู่ในพื้นที่ที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นพื้นที่สีแดงจากการระบาดทั้ง 3 รอบในจังหวัดเพชรบุรี จากเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการศึกษาครั้งนี้ สามารถกำหนดรายละเอียดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 4 โรงเรียนดังนี้

1.1	ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน 1 คน
1.2	ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน 1 คน
1.3	ผู้บริหารสถานศึกษานขนาดกลาง	จำนวน 1 คน
1.4	ผู้บริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก	จำนวน 1 คน
2.	รองผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี	
จำนวน 3	โรงเรียนดังนี้	
2.1	โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน 1 คน
2.2	โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน 1 คน
2.3	โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน 1 คน
3.	ครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี	จำนวน 4
โรงเรียนดังนี้		
3.1	โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน 1 คน
3.2	โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน 1 คน
3.3	โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน 1 คน
3.4	โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวน 1 คน
4	นักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี	จำนวน 4
โรงเรียนดังนี้		
4.1	โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน 1 คน
4.2	โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน 1 คน
4.3	โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน 1 คน
4.4	โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวน 1 คน
5.	ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี	
จำนวน 4	โรงเรียนดังนี้	
5.1	โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน 1 คน
5.2	โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน 1 คน
5.3	โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน 1 คน
5.4	โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวน 1 คน
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	

สำหรับกระบวนการวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยกระบวนการวิธีการสัมภาษณ์อันเป็นกระบวนการวิธีการสัมภาษณ์ที่ไม่มีรูปแบบข้อคำถามที่ตายตัวหรือกระบวนการวิธีการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะที่ไม่มีข้อคำถามที่เป็นมาตรฐานคือเป็นการกระบวนการวิธีสัมภาษณ์ที่ไม่มีการกำหนดโครงสร้างของข้อคำถามที่นำมาใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึกอย่างชัดเจน เพียงแต่มีการกำหนดลักษณะของข้อคำถามที่มีลักษณะเปิดกว้างมีความยืดหยุ่นและมีการนำคำสำคัญมาใช้ประกอบในการชี้แนะในกระบวนการสัมภาษณ์โดยที่ลักษณะของข้อคำถามเช่นนี้สามารถที่จะ

ปรับเปลี่ยนถ้อยคำหรือให้มีความสอดคล้องกับผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนตามสถานการณ์ที่มีการขับเคลื่อนหรือเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา

ส่วนการกำหนดกระบวนการแต่ละขั้นตอนในการออกแบบการวิจัยหรือการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินกระบวนการวิจัยโดยมีสาระสำคัญดังสรุปต่อไปนี้

1. การศึกษาวิจัยข้อมูลเอกสารทางวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. การดำเนินการเพื่อกำหนดกระบวนการขั้นตอนและแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้มีส่วน

ร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์อันประกอบไปด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเรื่องผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้น นำผลของผู้เชี่ยวชาญ แต่ละท่านมาหาความสอดคล้อง โดยใช้ดัชนีวัดความสอดคล้องค่า IOC ที่มีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00

การเก็บข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาค้นคว้าดังนี้

1 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 1 ขออนุญาตจากสำนักงานประสานงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ขั้นตอนที่ 2 ประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครองขออนุญาตสถานที่ในการสัมภาษณ์ รูปแบบในการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 สัมภาษณ์ด้วยตนเอง ตามวัน เวลาที่นัดไว้ ซึ่งมีขั้นตอนในการสัมภาษณ์

3.1 ขั้นตอนก่อนการสัมภาษณ์

3.1.1 เตรียมแบบสัมภาษณ์ให้พร้อม

3.1.2 เตรียมอุปกรณ์ในการบันทึกการสัมภาษณ์ให้พร้อม เช่น กระดาษโน้ต ปากกา เทปบันทึก กล้องถ่ายรูป

3.2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์

3.2.1 ผู้วิจัยแนะนำตัวเองและแจ้งจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์

3.2.2 ผู้วิจัยสัมภาษณ์โดยการถามคำถามตามข้อความในแบบสัมภาษณ์

3.2.3 ผู้วิจัยดำเนินการบันทึกผลการสัมภาษณ์ โดยการจดบันทึกและบันทึกเทปข้อความที่สัมภาษณ์

3.3.4 เมื่อดำเนินการสัมภาษณ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณและกล่าวอำลาผู้ที่ให้สัมภาษณ์

2.การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1. เรียบเรียงข้อมูลการสัมภาษณ์และสังเกตจากการจดบันทึกและเครื่องบันทึกเสียง เป็นข้อความแยกตามประเด็นต่างๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ (interpretation)

2.2. ตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีแบบสามเส้า (Triangulation)

1. ด้านแหล่งข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบ เจาะลึกจากตัวอย่างที่มีความแตกต่างกัน 4 กลุ่ม ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองโดยใช้คำถามชุดเดียวกัน

2. ด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลจากการสังเกต หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล

2.3 การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยยืนยันความเชื่อถือได้ (Reliability) ของ ข้อมูลด้วยการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตรวจสอบและรับรองความถูกต้อง แก้ไข และให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมแล้วจึงสรุปข้อมูลแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) อภิปรายผลข้อมูลตาม ทฤษฎี และปรากฏการณ์ เพื่อสร้างข้อสรุปรวบยอดและข้อเสนอแนะต่อไป

ผลการวิจัย

1.ผลกระทบของสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีผลต่อการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

1.1 ปัจจัยนำเข้า

ด้านผู้บริหารผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 4 ขนาดให้ความคิดเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาเครือข่ายระบบอินเทอร์เน็ตภายในโรงเรียนเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยที่ผู้บริหารใช้หลักทฤษฎีระบบ และการบริหารแบบมีส่วนร่วมเข้ามาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของโรงเรียนตลอดจนรวมถึงการใช้สื่อออนไลน์เข้ามามีส่วนช่วยในการบริหารโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นการประชุมหรือการวางแผนงานต่างๆ

ปัจจัยนำด้านครู พบว่าในโรงเรียนทั้ง 4 ขนาด ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใด ครูมีการปรับตัวและเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เสมอ ครูมีการพัฒนาตัวเองในการใช้สื่อเทคโนโลยีต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมมีส่วนช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ปัจจัยนำด้านนักเรียนพบว่าในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษนักเรียนมีความพร้อมสูงประกอบด้วย นักเรียนที่มาเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษเป็นนักเรียนที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามา

นักเรียนค่อนข้างมีความรับผิดชอบในตัวเอง และนักเรียนได้รับทุนการศึกษาจึงพบว่า มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งแตกต่างจากนักเรียนที่มาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็กที่พบว่านักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมาก นักเรียนบางคนมีฐานะค่อนข้างยากจนต้องออกไปช่วยผู้ปกครองทำงานเพื่อแบ่งเบาภาระของครอบครัว และนักเรียนบางคนขาดความรับผิดชอบในการเรียน ซึ่งต้องเรียนออนไลน์

ปัจจัยนำด้านผู้ปกครองพบว่าในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษผู้ปกครองมีความพร้อมในการดูแลนักเรียนประกอบกับนักเรียนสามารถดูแลตนเองได้ในระดับดีจึงส่งผลให้ผู้ปกครองไม่ต้องกำกับดูแลนักเรียนในการเรียนรูปแบบออนไลน์ แตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งผู้ปกครองมีหลากหลายระดับผู้ปกครองส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้าง ไม่มีเวลาดูแลนักเรียนในการที่นักเรียนจะเรียนออนไลน์ ในบางครั้งผู้ปกครองจะให้เด็กเรียนช่วยทำงานเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองอีกทางหนึ่ง

ปัจจัยนำด้านงบประมาณ ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษพบว่างบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนเพียงพอ ในการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งโรงเรียนสามารถจ่ายค่าอาหารกลางวันให้กับนักเรียนได้ในระหว่างการเรียนออนไลน์ ในส่วนของโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก งบประมาณที่ได้รับเป็นงบประมาณจากเงินรายหัวนักเรียน ซึ่งไม่เพียงพอกับการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบการงบประมาณบางส่วนไม่สามารถเบิกจ่ายมาใช้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ เพราะติดระเบียบข้อบังคับต่างๆ โดยที่โรงเรียนมีการบริหารงบประมาณบนข้อจำกัดที่โรงเรียนมีอยู่

ปัจจัยนำด้านวัสดุอุปกรณ์ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษได้รับสนับสนุนทรัพยากรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์มีความพร้อมสูงในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งในส่วนของโรงเรียนขนาดใหญ่ วัสดุอุปกรณ์มีความเพียงพอแต่โรงเรียนก็จัดหาวัสดุอุปกรณ์บนพื้นฐานท้องที่โรงเรียนมีอยู่ ในส่วนของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กพบว่าวัสดุอุปกรณ์ไม่มีความเพียงพอจะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนของตนเองรวมถึงวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนบางอย่างมีความล้าสมัยไม่ทันต่อเหตุการณ์ในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ปัจจัยนำด้านการจัดการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยโรงเรียนทั้ง 4 ขนาดได้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทั้งหมด โดยที่นักเรียนไม่ได้มาโรงเรียน โดยที่นักเรียนไม่ได้มาโรงเรียน ในส่วนของ การเรียนแบบ on hand โรงเรียนส่งเอกสารประกอบการเรียนไปให้นักเรียนที่บ้านของนักเรียนเพื่อลดความเสี่ยงในการติดเชื้อของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1.2 ด้านกระบวนการ

ด้านกระบวนการพบว่าผลกระทบทางบวกของสถานศึกษาทุกขนาดมีการปรับเปลี่ยนแผนงานและเป้าหมายในการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยที่ทุกสถานศึกษามีการปรับกระบวนการนิเทศภายในและการกำกับติดตามตลอดจนรวมถึงการประเมินผลการศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมถึงมีการปรับปรุงสัญญาณอินเทอร์เน็ตภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นโดยทุกสถานศึกษามีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีการจัดการศึกษามาปรับประยุกต์ใช้เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตลอดจนการปฏิบัติงานของครูและผู้บริหารในสถานศึกษาทั้ง 4 ขนาดพบว่าผู้บริหารพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียนรูปแบบต่างๆโดยใช้หลักการของทฤษฎีระบบและการบริหารแบบมีส่วนร่วมเข้ามาบูรณาการการบริหารจัดการโรงเรียน ครูมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่างๆในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มมากขึ้นโดยที่ครูได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้น ครูมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนตลอดจนรวมถึงวิธีการวัดผลประเมินผลรูปแบบใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมถึงการใช้เทคโนโลยีของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อติดต่อสื่อสารกับนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนพบว่าผู้ปกครองและครูได้ช่วยดูแลการเรียนและดูแลผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นจากการติดตามการเรียนของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยที่นักเรียนบางส่วนโดยเฉพาะนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีความกระตือรือร้นและมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นนักเรียนมีโอกาสดำเนินการเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีออนไลน์โดยที่นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้จากสื่อออนไลน์และแหล่งเรียนรู้อื่นๆเพิ่มมากขึ้น ผลกระทบที่มีต่อผู้ปกครองพบว่าผู้ปกครองต้องติดต่อสื่อสารเพื่อรับข่าวสารจากทางโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นผู้ปกครองมีความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียน

ผลกระทบทางลบต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาในโรงเรียนทั้ง 4 ขนาดพบว่าคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูลดลง เครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารไม่เพียงพอแล้วคุณภาพของสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียรในส่วนของวัสดุอุปกรณ์ที่จะป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรคไม่เพียงพอในสถานศึกษาในส่วนของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ทั้งนี้หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นๆมีการประสานขอข้อมูลการสำรวจเป็นจำนวนมากจากสถานศึกษาซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อเวลาในการจัดการเรียนการสอน ในด้านการปฏิบัติงานของครูพบว่าครูมีภาระงานในการจัดการเรียนการสอนและการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนตลอดจนการดูแลนักเรียนเพิ่มมากขึ้นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครูมีความเสี่ยงที่จะมาปฏิบัติงานที่โรงเรียนในช่วงสถานการณ์ดังกล่าว ครูต้องให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและผู้ปกครองเพิ่มมากขึ้นโดยที่ครูมีความวิตกกังวลว่าผลการเรียนของนักเรียนจะลดต่ำลงซึ่งก่อให้เกิดคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของคุณครูลดน้อยลงโดยที่ครูมีความเครียดในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของออนไลน์ประกอบกับ

ความไม่พร้อมในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบทางลบต่อผู้เรียนเมื่อพบว่า นักเรียนต้องปรับเวลาในการเรียนและสถานที่ในการเรียนตลอดจนรวมถึงวิธีการเรียนแบบใหม่ๆ ซึ่งนักเรียนมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลการเรียนเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้นักเรียนต้องเรียนออนไลน์ นักเรียนจึงขาดทักษะการปฏิบัติการ ทดลองหรือการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนกับครู ตลอดจนรวมถึงนักเรียนและผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายในการหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 ก่อให้เกิดนักเรียนเสียโอกาสในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนรวมถึงการปฏิบัติจริง ในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทำให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้น ขาดความรับผิดชอบ และมีความกังวลต่อผลการเรียนตลอดจนมีความกังวลต่อการสอบส่งผลให้นักเรียนเหนื่อยล้าและรู้สึกไม่อยากเรียนทำให้นักเรียนบางคนมีผลการเรียนที่ไม่ผ่านเป็นจำนวนมาก ในด้านของผู้ปกครองพบว่าผู้ปกครองต้องจัดเวลาเพื่อช่วยเหลือการเรียนของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อสร้างความพร้อมให้กับนักเรียนเพิ่มมากขึ้น เช่นค่าอินเทอร์เน็ตค่าอุปกรณ์ในการเรียนเพิ่มขึ้นตลอดจนรวมถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการป้องกันโรคให้กับนักเรียนเพิ่มมากขึ้นซึ่งผู้ปกครองบางคนมีภาระในการทำงานจึงต้องให้บุตรหลานทิ้งการเรียนแล้วมาช่วยตนเองทำงานประกอบกับผู้ปกครองมีภาวะตึงเครียดที่ต้องดูแลบุตรหลานและมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น รวมถึงผู้ปกครองมีภาวะตึงเครียดเกี่ยวกับปัญหาทางเศรษฐกิจส่งผลต่อการดูแลนักเรียนในเรื่องของการเรียนเพราะผู้ปกครองรู้สึกว่าตนเองสูญเสียเวลาและสูญเสียโอกาสในการประกอบอาชีพของตน

1.3 ผลผลิต/ผลลัพธ์

คุณภาพของผู้เรียนที่ได้รับในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่าจากข้อมูลโรงเรียนทั้ง 4 ขนาด โรงเรียนขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ได้ให้ข้อมูลตรงกันว่าคุณภาพของผู้เรียนจากการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ประสิทธิภาพของผู้เรียนจะได้รับความรู้ประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์จากการเรียนในสถานการณ์ปกติ ซึ่งในด้านของคุณภาพผู้เรียนมีหลายเรื่องที่นักเรียนไม่ได้เรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์โดยเฉพาะในเรื่องของคุณธรรมและทักษะชีวิต ประกอบกับวิชาที่ต้องทำการปฏิบัติต่างๆ ที่ผู้เรียนจะเรียนแต่เพียงทฤษฎีไม่ได้ทำการปฏิบัติจริง ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะการปฏิบัติ ประกอบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กที่มีนักเรียนบางส่วนที่ขาดความรับผิดชอบทำให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ไม่ผ่านเป็นจำนวนมาก รวมถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียรส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อมูลจากนักเรียนพบว่าเมื่อนักเรียนมีปัญหาอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียรการได้เรียนรู้กับครูก็จะลดน้อยลงเมื่อนักเรียนเรียนไม่เข้าใจก็จะไม่กล้าสอบถามครู โดยที่นักเรียนจะปล่อยผ่านไป นักเรียนในโรงเรียนทั้ง 4 ขนาดให้ความเห็นตรงกันว่าความรู้ที่ได้รับในช่วงการเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้นไม่เพียงพอ เนื่องจากการเรียนรู้ในรายวิชาที่เป็นปฏิบัติการเช่นวิทยาศาสตร์ในเรื่องของการทดลองในห้องปฏิบัติการไม่ได้เกิดขึ้นในการเรียน แต่สิ่ง

หนึ่งที่นักเรียนได้รับในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั่นคือ นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น การใช้โปรแกรมต่างๆที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการใช้โปรแกรมต่างๆที่นักเรียนจะต้องใช้ส่งงานครู ไม่ว่าจะเป็นแบบสำรวจต่างๆที่ผ่านระบบออนไลน์สิ่งนี้คือสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น ข้อมูลจากครูพบว่ามึนักเรียนจำนวนมากที่ไม่มีความพร้อมในการเรียนส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ไม่ผ่าน และอาจส่งผลต่อการเรียนต่อของนักเรียนในอนาคต

2. แนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2.1 ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

โดยที่ภาครัฐและหน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายที่จะสร้างการสื่อสารตลอดจนถึงความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ชัดเจนและไม่ทันต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้โดยที่ไม่คำนึงถึงการปฏิบัติได้จริงตามบริบทของสถานศึกษาโดยข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้สะท้อนว่าหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานต้นสังกัดให้นโยบายที่ไม่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนอีกทั้งแนวนโยบายไม่ชัดเจนมีความล่าช้า รวมถึงหน่วยงานต้นสังกัดให้การสนับสนุนส่งเสริมและให้คำแนะนำในกรณีที่สถานศึกษาพบปัญหาหรือเกิดอุปสรรคในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ค่อนข้างล่าช้าและบางอย่างไม่ได้สนับสนุนสถานศึกษาอย่างจริงจัง โดยที่ในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้แก่คณะครู นักเรียนตลอดจนรวมถึงผู้ปกครองโดยจัดช่องทางสื่อสารระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองได้อย่างเหมาะสม รวมถึงผู้บริหารสามารถบริหารจัดการครูและบุคลากรในโรงเรียนให้สามารถจัดการเรียนรู้ตามนโยบายตลอดจนสนับสนุนครูให้ได้เรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้มีการนิเทศกำกับติดตาม ทั้งนี้ผู้บริหารมีการเตรียมความพร้อมในด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในมุมมองของครู โดยที่ครูมีความเข้าใจวิธีการและสามารถจัดการเรียนรู้มีการบริหารจัดการชั้นเรียนให้มีความเหมาะสมโดยติดตามนักเรียนให้ได้รับการเรียนรู้และมีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในส่วนของนักเรียนพบว่านักเรียนปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยที่นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อดูแลสุขภาพแล้วค้นคว้าด้วยตัวเองเพิ่มมากขึ้น นักเรียนมีการเรียนรู้ผ่านสื่อเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนผู้ปกครองให้ความร่วมมือเอาใจใส่ดูแลนักเรียนและสนับสนุนนักเรียนในการที่จะเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างต่อเนื่องโดยที่ผู้ปกครองมีการประสานงานกับโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.2 ความต้องการการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤต

ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นสถานการณ์วิกฤตของผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในส่วนของนโยบายการดำเนินงานและมาตรการการดำเนินงานของภาครัฐและหน่วยงานต้นสังกัด ควรมีนโยบายและมาตรการรองรับการจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตที่ชัดเจน และมีมาตรการรองรับการจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตและนโยบายการจัดการเรียนรู้ให้ทันต่อสถานการณ์อย่างรวดเร็วตลอดจนรวมถึงการสื่อสารนโยบายที่เร่งด่วนสำหรับผู้ปฏิบัติและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้รวดเร็ว ความต้องการในด้านของกลไกสนับสนุนจากหน่วยงาน ภาครัฐควรให้ความสำคัญในการติดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทั่วถึงในทุกหมู่บ้านโดยการมีส่วนร่วมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนหน่วยงานต้นสังกัดควรมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางหรือศูนย์ประสานงานในสถานการณ์วิกฤตเพื่อสื่อสารประสานงานให้กับโรงเรียนอย่างรวดเร็ว ตลอดจนมีการสนับสนุนงบประมาณและการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างๆเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในการพัฒนาครูหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการถอดบทเรียนจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดเรียงการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อที่จะพัฒนาเป็นรูปแบบในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤต ซึ่งในหน่วยงานต้นสังกัดควรมีการติดตามให้ความช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานการณ์วิกฤต ในด้านของสถานศึกษา สถานศึกษาควรชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงนโยบายของภาครัฐในการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสภาวะวิกฤตที่รวดเร็วโดยที่หน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษาควรมีบทบาทในการสนับสนุนเพื่อที่จะช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้ตลอดจนการแก้ปัญหาต่างๆและส่งเสริมความเข้มแข็งให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการสถานการณ์วิกฤตในบริบทของโรงเรียนได้เอง สถานศึกษาควรมีแผนการจัดการบริหารการจัดการในสถานการณ์วิกฤตควรมีข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้และติดตามดูแลผู้เรียนรวมถึงมีการเตรียมความพร้อมให้แก่ครูนักเรียนและสนับสนุนปัจจัยต่างๆที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ อีกทางสถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนรู้รวมถึงการวัดผลประเมินผลในสถานการณ์วิกฤตแล้วควรจัดรูปแบบการเรียนรู้ให้มีการยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยที่สถานศึกษาควรให้การสนับสนุนสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่จำเป็นในระหว่างการจัดการเรียนรู้สำหรับครูและนักเรียนที่ขาดความพร้อม รวมไปถึงความร่วมมือของผู้ปกครองในการที่จะดูแลช่วยเหลือนักเรียนหากเกิดสถานการณ์วิกฤตที่นักเรียนไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบทางบวกให้กับผู้บริหารและครูในการที่จะเร่งพัฒนาตนเองทั้งในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงการปรับรูปแบบการบริหารตลอดจนวิธีการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปขณะที่นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ ผ่านสื่อเทคโนโลยีมากขึ้น มีวินัยในการเรียนและใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพิ่มขึ้น รวมทั้งเป็นปัจจัยที่ช่วยให้ผู้ปกครองมี

ความสัมพันธ์อันดีกับโรงเรียนรวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมมือและสนับสนุนการจัดการศึกษามากขึ้น ผลที่ได้เช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่าสถานการณ์วิกฤติอย่างเช่นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นอกจากสร้างผลกระทบทางลบแล้วยังสร้างโอกาสและสร้างบทเรียนที่จะให้กับการจัดการศึกษาได้ โดยข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและ ผู้ปกครองสนับสนุนว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นตัวเร่งให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่ายต้องปรับตัวอย่างมาก เพื่อให้ระบบการศึกษาดำเนินการต่อไปได้โดยมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับตัวในครั้งนี้ ส่งผลให้ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองต้องปรับใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ตามความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ชุมชนและปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาปรับตัวเข้ากับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เกิดขึ้นได้ดีคือการสนับสนุนและความร่วมมือของทุกภาคส่วนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเรื่องการปรับตัวของ Roy ที่กล่าวว่าเมื่อเกิดสิ่งเร้าก็จะเกิดขบวนการเผชิญปัญหา และนำมาซึ่งการปรับตัว ซึ่งในการปรับตัวมีทั้งสิ่งที่ปรับตัวได้ดีและสิ่งที่ปรับตัวไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ขึ้นกับความรุนแรงของสิ่งเร้าและความสามารถในการปรับตัวของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับรายงานของ World Economic Forum 2020 (อ้างอิงใน เสาวณี จันทะพงษ์ และ ทศพล ต้องหุ้ย, 2020) ที่ศึกษาผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อประเทศจีนว่าก่อให้เกิดพัฒนาการหลากหลายอย่าง เช่น 1) เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐบาลและเอกชนในการจัดการวิกฤติ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีความโปร่งใส และรับฟังความคิดเห็นของประชาชน 2) เกิดการดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจการเงินและการคลังที่รวดเร็วเพื่อลดผลกระทบจาก โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ 3) เกิดโอกาสใหม่ ๆ ของภาคธุรกิจ จากผลการวิจัยที่พบว่าผลกระทบสำคัญของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อระบบการจัดการเรียนรู้ คือ คุณภาพการจัดการจัดการเรียนรู้ลดน้อยลง สถานศึกษาขาดแคลนทรัพยากรสำหรับจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤติ ครูมีภาระงานเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งมีความเครียดในการปฏิบัติงานมีความเสี่ยงตลอดจนนักเรียนเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่ มีความตึงเครียดและเหนื่อยล้าในการเรียน ขาดความพร้อมและขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน โดยเฉพาะกับกลุ่มนักเรียนด้อยโอกาส ผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการเรียนของบุตรหลานเพิ่มมากขึ้น และขาดความพร้อมในการดูแล ผู้เรียนเนื่องจากต้องประกอบอาชีพในชีวิตประจำวัน ข้อค้นพบดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นกับ ระบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนเป็นหลัก โดยผลกระทบข้างต้นสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่มปัญหา คือ ปัญหาที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษา และปัญหาที่เกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ Joint Research Center Report (Di Pietro & Others, 2020) ที่ศึกษาถึงผลกระทบของโรคระบาดโควิด 2019 ต่อการศึกษาของประเทศในยุโรป ซึ่งได้ข้อสรุปว่าโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบสำคัญ 2 ประการ คือ 1) ทำให้การเรียนรู้เกิดความสูญเสีย (learning loss) ซึ่งมีเหตุปัจจัยมาจากการมีเวลาในการเรียนรู้ไม่เพียงพอ ความเครียดในการเรียนรู้วิถีของปฏิสัมพันธ์ในการเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปและการขาดแรงจูงใจในการเรียน และ 2) สภาวะทางเศรษฐกิจและ

สังคมที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการเรียนรู้ซึ่งมีสาเหตุมาจากการความพร้อมของผู้ปกครองซึ่งได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ของผู้ปกครอง การที่ผู้ปกครองไม่มีเวลารวมถึงการขาดแคลนอุปกรณ์ต่างๆเพื่อการเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม และความสามารถในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้นอกโรงเรียนในส่วนของคุณครูโรงเรียน ได้แก่ ความไม่พร้อมด้านอุปกรณ์ต่างๆของโรงเรียน การขาดทักษะด้านเทคโนโลยีของครู และในส่วนของนักเรียน คือการขาดทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กทม.(มิถุนายน, 2563). จัด 2 แนวทางมาตรการเปิดเทอม "รูปแบบปกติ-สลับวันเรียน"). สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th> เข้าถึงเมื่อเมื่อ 18 มีนาคม 2564.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). การเตรียมความพร้อมของกระทรวงศึกษาธิการ ก่อนเปิดภาคเรียน 1 กรกฎาคม 2563. สืบค้นจาก moe.go.th
- ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนาค. (2563). ผลกระทบของ COVID-19 ต่อระบบการศึกษาของโลกและประเทศไทยในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์. สืบค้นจาก <https://thaipublica.org/2020/04/19-economists-with-covid-19-15/>
- ภูษิมา ภิญโญสินวัฒน์. (2563). จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19 : จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย. สืบค้นจาก tdri.or.th เข้าถึงเมื่อเมื่อ 16 มีนาคม 2564.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2563). รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด -19 : วิฤตหรือโอกาสการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ
- เสาวณี จันทะพงษ์ และทศพล ต้องหุ้ย. (2020). ผลกระทบวิกฤต COVID-19 กับเศรษฐกิจโลก: This time is different. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_1_8_Mar2020.asp.
- Di Pietro, G., Biagi, F., Costa P., Karpinski, Z., and Mazza, J. (2020). The likely impact of COVID-19 on education: Reflections based on the existing literature and recent international datasets. A Technical report by the Joint Research Centre (JRC). Finnish National Agency for Education. (2020). Education in Finland and the Coronavirus. Retrieved from <https://www.oph.fi/en/education-and-qualifications/education-finland-and-coronavirus>

